

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

14. dubna 2016*

[znění opravené usnesením ze dne 29. listopadu 2016]

„Řízení o předběžné otázce — Směrnice 93/13/EHS — Smlouvy, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli — Hypoteční smlouvy — Klausule o minimálním úroku — Přezkum klauzule za účelem prohlášení její neplatnosti — Řízení o kolektivní žalobě — Žaloba na zdržení se jednání — Přerušování řízení o individuální žalobě mající stejný předmět“

Ve spojených věcech C-381/14 a C-385/14,

jejichž předmětem jsou žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podané rozhodnutími Juzgado de lo Mercantil n° 9 de Barcelona (Obchodní soud v Barceloně, Španělsko) ze dne 27. června 2014, došlými Soudnímu dvoru ve dnech 11. a 12. srpna 2014, v řízeních

Jorge Sales Sinués

proti

Caixabank SA (C-381/14),

a

Youssouf Drame Ba

proti

Catalunya Caixa SA (Catalunya Banc SA) (C-385/14),

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Tizzano, místopředseda Soudního dvora vykonávající funkci předsedy senátu, F. Biltgen, A. Borg Barthet, E. Levits (zpravodaj) a S. Rodin, soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 30. září 2015,

* Jednací jazyk: španělština.

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Jorgeho Sales Sinuése D. Cirera Morou a F. Pertínez Vílchezem, abogados,
- za Caixabank SA J. Fontquerni Basem, conseil, ve spolupráci s A. Ferreres Comellou, abogado,
- za Catalunya Caixa SA J. M. Rodríguez Cárcamem a I. Fernándezem de Senespleda, abogados,
- za španělskou vládu A. Gavela Llopis, jako zmocněnkyní,
- za Evropskou komisi J. Baquero Cruzem a M. van Beekem, jako zmocněnci,

[ve znění opraveném usnesením ze dne 29. listopadu 2016] po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 14. ledna 2016,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají výkladu článku 7 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách [zneužívajících klauzulích] ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288).
- 2 Tyto žádosti byly předloženy v rámci dvou sporů, a sice mezi Jorgem Sales Sinuéssem a Caixabank SA a mezi Youssoufem Dramem Ba a Catalunya Caixa SA, ve věci neplatnosti smluvních ustanovení obsažených ve smlouvách o hypotečním úvěru.

Právní rámec

Směrnice 93/13

- 3 Článek 3 směrnice 93/13 zní takto:

„1. Smluvní podmínka [klauzule], která nebyla individuálně sjednána, je považována za nepřiměřenou [zneužívající], jestliže v rozporu s požadavkem přiměřenosti [požadavkem dobré víry] způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele.

2. Podmínka [klauzule] je vždy považována za nesjednanou individuálně, jestliže byla sepsána předem, a spotřebitel proto nemohl mít žádný vliv na obsah podmínky [klauzule], zejména v souvislosti s předem sepsanou běžnou smlouvou [s adhezní smlouvou].

[...]“

- 4 Článek 4 odst. 1 uvedené směrnice upřesňuje:

„Aniž je dotčen článek 7, posuzuje se nepřiměřenost smluvní podmínky [zneužívající charakter smluvní klauzule] s ohledem na povahu zboží nebo služeb, pro které byla smlouva uzavřena, a s odvoláním na dobu uzavření smlouvy s ohledem na všechny okolnosti, které provázely uzavření smlouvy, a na všechny další podmínky [klauzule] smlouvy nebo jiné smlouvy, ze kterých vychází.“

5 Článek 6 odst. 1 též směrnice stanoví:

„Členské státy stanoví, že nepřiměřené podmínky [zneužívající klauzule] použité ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem nejsou podle jejich vnitrostátních právních předpisů pro spotřebitele závazné a že smlouva zůstává pro strany závaznou za stejných podmínek, může-li nadále existovat bez dotýcných nepřiměřených podmínek [zneužívajících klauzulí].“

6 Článek 7 směrnice 93/13 stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby v zájmu spotřebitelů a konkurentů existovaly přiměřené a účinné prostředky zabraňující dalšímu používání nepřiměřených podmínek [zneužívajících klauzulí] ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli.

2. Prostředky uvedené v odstavci 1 musí obsahovat ustanovení, podle nichž osoby nebo organizace, které mají podle vnitrostátních právních předpisů oprávněný zájem na ochraně spotřebitelů, mohou požádat v souladu s vnitrostátními právními předpisy soud nebo příslušné správní orgány o rozhodnutí, zda smluvní podmínky [klauzule] sepsané pro obecné použití jsou nepřiměřené [zneužívající], aby tak mohly použít vhodné a účinné prostředky k zabránění dalšímu použití takových podmínek [klauzulí].

[...]“

Španělské právo

7 Článek 43 občanského soudního řádu (Ley de enjuiciamiento civil) ze dne 7. ledna 2000 (BOE č. 7 ze dne 8. ledna 2000, s. 575), stanoví:

„[J]estliže rozhodnutí o předmětu sporu závisí na řešení otázky, která je sama o sobě hlavním předmětem jiného řízení, které probíhá před stejným nebo jiným soudem, a nelze-li věci spojit ke společnému řízení, může soud usnesením na návrh obou stran řízení nebo na návrh některé z nich poté, co vyslechne protistranu, v dané fázi řízení přerušit do doby, než bude řízení o předběžné otázce ukončeno.“

8 Článek 221 občanského soudního řádu týkající se účinků rozsudků vydaných v rámci řízení zahájených sdruženími spotřebitelů a uživatelů, zní takto:

„[...]“

1a. Zní-li návrh na peněžité plnění, povinnost něco konat nebo se určitého konání zdržet nebo dát individuálně nebo genericky určenou věc, musí být v rozsudku, kterým bylo vyhověno žalobě, individuálně určení spotřebitelé a uživatelé, které je třeba považovat v souladu se zákony na jejich ochranu za osoby, v jejichž prospěch byl předmětný rozsudek vydán.

Pokud není individuální určení možné, rozsudek stanoví údaje, charakteristiky a podmínky nezbytné k tomu, aby bylo možné vymáhat platbu a případně podat návrh na výkon rozhodnutí nebo k řízení na výkon rozhodnutí přistoupit jako další oprávněný v případě, že se jeho výkonu domáhá sdružení, které podalo žalobu.

2a. Pokud k uložení povinnosti nebo k vydání hlavního či jediného rozsudku dojde na základě toho, že je určitá činnost nebo určité jednání prohlášeno za nedovolené nebo odporující zákonu, v rozsudku se určí, zda má toto prohlášení v souladu s právními předpisy týkajícími se ochrany spotřebitelů a uživatelů zakládat procesní účinky, které nejsou omezeny pouze na účastníky předmětného řízení.

3a. Pokud do řízení vstoupili konkrétní spotřebitelé nebo uživatelé, rozsudek musí obsahovat výslovné vyjádření k jejich návrhovým žádáním.

[...]

9 Podle článku 222 občanského soudního řádu:

„1. Překážka věci pravomocně rozsouzené, která je spojena s konečnými rozsudky bez ohledu na to, zda těmito rozsudky bylo návrhu vyhověno nebo byl návrh zamítnut, brání v souladu se zákonem následným řízením, jejichž předmět se shoduje s předmětem řízení, ve kterém tato překážka vznikla.

2. Překážka věci pravomocně rozsouzené se týká návrhových žádání vznesených v hlavní žalobě a vzájemné žalobě, jakož i otázek uvedených v čl. 408 odst. 1 a 2 tohoto zákona.

Za nové skutečnosti odlišné od důvodů, o něž se opírají výše uvedená návrhová žádání, se považují skutečnosti, k nimž došlo poté, co uplynula lhůta pro předložení vyjádření v řízení, v němž byla tato návrhová žádání vznesena.

3. Překážka věci pravomocně rozsouzené se vztahuje na účastníky řízení, v němž tato překážka vznikla, jakož i na jejich dědice a právní nástupce a také na osoby, které – ačkoliv nejsou účastníky řízení – jsou nositeli práv, o něž se opírá aktivní legitimace účastníků řízení ve smyslu ustanovení článku 11 tohoto zákona.

[...]

4. Výrok obsažený v pravomocném rozsudku, jímž bylo ukončeno řízení a který nabyl právní moci, je závazný pro soud rozhodující v pozdějším řízení, pokud předmět nového řízení na pravomocný rozsudek jakkoliv logicky navazuje, za předpokladu, že účastníky obou řízení jsou tytéž osoby, nebo pokud se na ně překážka věci pravomocně rozsouzené vztahuje na základě ustanovení zákona.“

10 Předkládající soud vykládá tato procesní ustanovení v tom smyslu, že mu ukládají povinnost přerušit řízení, která před ním probíhají a která byla zahájena na základě individuální žaloby na neplatnost zneužívající klauzule, kterou podal spotřebitel, do doby, než bude vydán pravomocný rozsudek v řízení, v němž podalo řádně zmocněné sdružení kolektivní žalobu na zdržení se užívání podobné klauzule.

Spory v původním řízení a předběžné otázky

11 Jorge Sales Sinués uzavřel dne 20. října 2005 smlouvu o novaci hypotečního úvěru s Caixabank SA. Klauzule „o minimálním úroku“ obsažená v této smlouvě stanovuje minimální nominální roční sazbu ve výši 2,85 %, přičemž strop této sazby je stanoven na 12 %. Youssouf Drame Ba uzavřel dne 7. února 2005 smlouvu o hypotečním úvěru s Catalunya Caixa SA. Klauzule „o minimálním úroku“ obsažená v této smlouvě stanoví sazbu ve výši 3,75 %, přičemž její strop je omezen na 12 %.

12 Nezávisle na kolísání sazeb na trhu nemohou být úrokové sazby ve smlouvách uzavřených žalobci v původním řízení nižší než procentní sazba stanovená v klauzuli „o minimálním úroku“.

13 Vzhledem k tomu, že se Jorge Sales Sinués a Youssouf Drame Ba domnívají, že klauzule „o minimálním úroku“ jim byly vnuceny bankovními institucemi a způsobují nerovnováhu v jejich neprospěch, podali k předkládajícímu soudu individuální žaloby na neplatnost těchto klauzulí.

- 14 Před podáním uvedených žalob podalo sdružení spotřebitelů, Adicae (Asociación de Usuarios de Bancos Cajas y Seguros) kolektivní žalobu proti 72 bankovním institucím, kterou se zejména domáhalo zdržení se používání klauzulí „o minimálním úroku“ ve smlouvách o hypotečním úvěru.
- 15 Na základě článku 43 občanského soudního řádu žalované ve sporech v původních řízeních podaly návrh na přerušeni dotčených řízení až do doby, než bude pravomocně ukončeno řízení o kolektivní žalobě, s čímž Jorge Sales Sinués a Youssouf Drame Ba nesouhlasili.
- 16 Předkládající soud se domnívá, že za okolností, jaké jsou dány ve věcech projednávaných v původním řízení, mu článek 43 občanského soudního řádu ukládá povinnost přerušit řízení o individuálních žalobách, které mu byly předloženy, až do doby, než bude pravomocně rozhodnuto o kolektivní žalobě, přičemž takový odkladný účinek má za následek nezbytné podřízení individuální žaloby kolektivní žalobě, pokud jde o průběh řízení i jeho výsledek.
- 17 Kromě toho zdůrazňuje, že účast na kolektivní žalobě je spojena s různými omezeními, jelikož dotýčný jednotlivec se zaprvé musí případně vzdát jurisdikce příslušného soudu, v jehož obvodu má bydliště, a zadruhé je možnost vyjádřit individuálně připomínky na podporu kolektivní žaloby časově omezená.
- 18 Za těchto podmínek se Juzgado de lo Mercantil n° 9 de Barcelona (Obchodní soud v Barceloně, Španělsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Lze mít za to, [že španělský právní řád stanoví] účinný prostředek či mechanismus ve smyslu čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13?
- 2) Do jaké míry brání tento odkladný účinek spotřebiteli v tom, aby namítal neplatnost zneužívajících klauzulí uvedených v jím uzavřené smlouvě, a do jaké míry je tedy porušením čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13?
- 3) Představuje skutečnost, že se spotřebitel nemůže distancovat od kolektivní žaloby, porušení čl. 7 odst. 3 směrnice 93/13?
- 4) Nebo je naopak odkladný účinek podle článku 43 občanského soudního řádu v souladu s článkem 7 směrnice 93/13, neboť práva spotřebitele jsou v plném rozsahu chráněna takovouto kolektivní žalobou, jelikož španělský právní řád upravuje za účelem ochrany jejich práv jiné, stejně účinné procesní mechanismy, a zásadou právní jistoty?“
- 19 Usnesením předsedy Soudního dvora ze dne 9. září 2014 byly věci C-381/14 a C-385/14 spojeny pro účely písemné i ústní části řízení, jakož i pro účely rozsudku.

K předběžným otázkám

- 20 Podstatou otázek předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda musí být článek 7 směrnice 93/13 vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která soudy, jemuž byla předložena individuální žaloba, kterou se spotřebitel domáhá určení zneužívající povahy smluvní klauzule, která ho váže k prodávajícímu či poskytovateli, ukládá povinnost automaticky přerušit řízení o takové žalobě až do vydání pravomocného rozsudku o projednávané kolektivní žalobě, jež byla podána sdružením spotřebitelů na základě druhého odstavce tohoto článku, a to zejména s cílem zabránit dalšímu používání podobných klauzulí, jako jsou klauzule dotčené v uvedené individuální žalobě, ve smlouvách téhož druhu.
- 21 Za účelem odpovědi na tyto otázky je třeba předeslat, že čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 stanoví, že členské státy stanoví přiměřené a účinné prostředky zabraňující dalšímu používání zneužívajících klauzulí ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli. Souběžně se

subjektivním právem spotřebitele obrátit se na soud s návrhem na přezkum zneužívajícího charakteru klauzule smlouvy, jejíž je smluvní stranou, mechanismus stanovený v čl. 7 odst. 2 směrnice 93/13 umožňuje členským státům zavést kontrolu zneužívajících klauzulí obsažených ve standardizovaných smlouvách prostřednictvím žalob na zdržení se jednání podaných ve veřejném zájmu sdruženími na ochranu spotřebitelů.

- 22 Pokud jde zprvce o individuální žalobu podanou spotřebitelem, systém ochrany zavedený směrnicí 93/13 vychází z myšlenky, že se spotřebitel nachází v nerovném postavení vůči prodávajícímu nebo poskytovateli, co se týče vyjednávací síly i úrovně informovanosti (viz rozsudek Pereničová a Perenič, C-453/10, EU:C:2012:144, bod 27 a citovaná judikatura).
- 23 S cílem zajistit tuto ochranu může být nerovné postavení mezi spotřebitelem a prodávajícím nebo poskytovatelem narovnáno pouze pozitivním zásahem, vnějším ve vztahu k samotným smluvním stranám (rozsudek Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, EU:C:2009:615, bod 31).
- 24 V této souvislosti má vnitrostátní soud povinnost posuzovat bez návrhu zneužívající povahu smluvní klauzule s ohledem – jak vyžaduje čl. 4 odst. 1 směrnice 93/13 – na povahu zboží nebo služeb, pro které byla smlouva uzavřena, a s odvoláním na dobu uzavření smlouvy s ohledem na všechny okolnosti, které provázely uzavření smlouvy, a na všechny další klauzule smlouvy nebo smlouvy, ze kterých vychází (v tomto smyslu viz rozsudek Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, EU:C:2009:615, bod 32).
- 25 Pokud však vnitrostátní soud dospěje k závěru, že klauzule má zneužívající povahu, právo na účinnou ochranu spotřebitele zahrnuje i možnost neuplatnit svá práva, takže vnitrostátní soud musí případně zohlednit vůli spotřebitele tehdy, pokud si je vědom toho, že zneužívající klauzule není závazná, nepřeje si však, aby bylo vyloučeno její použití, čímž vyslovuje svobodný a vědomý souhlas s dotčenou klauzulí (viz rozsudek Banif Plus Bank, C-472/11, EU:C:2013:88, bod 35).
- 26 Pokud jde zadruhé o žaloby podané osobami či organizacemi, které mají oprávněný zájem na ochraně spotřebitelů a jsou uvedeny v čl. 7 odst. 2 směrnice 93/13, je třeba zdůraznit, že tyto osoby a organizace se vůči prodávajícímu nebo poskytovateli nenacházejí v takovém nerovném postavení (rozsudek Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León, C-413/12, EU:C:2013:800, bod 49).
- 27 Aniž je popřena zásadní role, kterou musí mít možnost hrát, aby bylo dosaženo vysoké úrovně ochrany spotřebitelů v rámci Evropské unie, avšak je třeba konstatovat, že žaloba na zdržení se jednání podaná takovým sdružením proti prodávajícímu nebo poskytovateli nevykazuje nerovnováhu, která panuje v rámci individuálních žalob spotřebitele proti prodávajícímu nebo poskytovateli, s nímž uzavřel smlouvu (viz rozsudek Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León, C-413/12, EU:C:2013:800, bod 50).
- 28 Takový rozdílný přístup je dále potvrzen ustanoveními čl. 4 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/27/ES ze dne 19. května 1998 o žalobách na zdržení se jednání v oblasti ochrany zájmů spotřebitelů (Úř. věst. L 166, s. 51; Zvl. vyd. 15/04, s. 43) a čl. 4 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/22/ES ze dne 23. dubna 2009 o žalobách na zdržení se jednání v oblasti ochrany zájmů spotřebitelů (Úř. věst. L 110, s. 30), který jej nahradil, podle nichž jsou v případě intrakomunitárního porušení unijních právních předpisů na ochranu spotřebitelů k rozhodování o žalobách na zdržení se jednání podaných sdruženími na ochranu spotřebitelů z jiných členských států příslušné soudy členského státu, kde se nachází provozovna či sídlo žalovaného (rozsudek Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León, C-413/12, EU:C:2013:800, bod 51).
- 29 Je třeba dodat, že preventivní povaha a odrazující účel žalob na zdržení se jednání, jakož i jejich nezávislost na jakémkoliv konkrétním individuálním sporu značí, že musí být možné takové žaloby podat, i když klauzule, jejichž zákaz je požadován, nebyly v určitých smlouvách použity (rozsudek Invitel, C-472/10, EU:C:2012:242, bod 37).

- 30 Individuální a kolektivní žaloby tudíž mají v rámci směrnice 93/13 odlišné předměty a právní účinky, takže procesní vztah mezi průběhem jedné a druhé žaloby musí splňovat pouze procesní požadavky týkající se především řádného výkonu spravedlnosti a potřeby zabránit protichůdným soudním rozhodnutím, avšak vzájemné působení těchto různých žalob nesmí vést k oslabení ochrany spotřebitelů, jak je stanovena ve směrnici 93/13.
- 31 Tato směrnice sice nemá za cíl harmonizaci sankcí použitelných v případě uznání zneužívajícího charakteru klauzule v rámci uvedených žalob, avšak čl. 7 odst. 1 směrnice ukládá členským státům povinnost zajistit, aby existovaly přiměřené a účinné prostředky zabráňující dalšímu používání zneužívajících klauzulí ve spotřebitelských smlouvách (rozsudek *Invitel*, C-472/10, EU:C:2012:242, bod 35).
- 32 V této souvislosti je nicméně třeba uvést, že při neexistenci harmonizace procesních prostředků upravujících vztahy mezi kolektivními a individuálními žalobami stanovenými ve směrnici 93/13, je na vnitrostátním právním řádu každého členského státu, aby taková pravidla stanovil v souladu se zásadou procesní autonomie avšak s tím, že nesmí být méně příznivá než ta, kterými se řídí obdobné situace ve vnitrostátním právu (zásada rovnocennosti), ani nesmějí v praxi znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat výkon práv přiznaných spotřebitelům unijním právním řádem (zásada efektivity) (obdobně viz rozsudek *Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León*, C-413/12, EU:C:2013:800, bod 30 a citovaná judikatura).
- 33 Pokud jde zaprvé o zásadu rovnocennosti, s ohledem na údaje vyplývající z předkládacích rozhodnutí nic nenasvědčuje tomu, že by článek 43 občanského soudního řádu byl použit jiným způsobem ve sporech týkajících se práv založených na vnitrostátním právu a ve sporech týkajících se práv založených na unijním právu.
- 34 Co se zadruhé týče zásady efektivity, Soudní dvůr již rozhodl, že každý případ, v němž vyvstává otázka, zda vnitrostátní procesní ustanovení znemožňuje nebo nadměrně ztěžuje použití unijního práva, musí být analyzován s přihlédnutím k místu tohoto ustanovení v řízení jako celku, k jeho průběhu a zvláštnostem u různých vnitrostátních soudních orgánů. Z tohoto hlediska je třeba zohlednit základní zásady vnitrostátního právního systému, jako například zásadu právní jistoty a závaznosti soudních rozhodnutí (v tomto smyslu viz rozsudek *BBVA*, C-8/14, EU:C:2015:731, bod 26 a citovaná judikatura).
- 35 V projednávané věci je třeba uvést, že jak vyplývá z výkladu, který poskytl předkládající soud, a za takových okolností, jaké jsou dány v projednávané věci, je tento soud povinen na základě článku 43 občanského soudního řádu přerušit probíhající řízení o individuální žalobě až do vydání konečného rozsudku o kolektivní žalobě, jejíž výsledek může být použit i v případě individuální žaloby, a spotřebitel tudíž již nebude moci uplatnit individuálně práva přiznaná směrnicí 93/13 tím, že se distancuje od této kolektivní žaloby.
- 36 Taková situace přitom může narušit účinnost ochrany, o kterou usiluje předmětná směrnice, vzhledem k rozdílům v účelu a povaze mechanismů ochrany spotřebitele, které jsou konkretizovány těmito žalobami, jak vyplývá z bodů 21 až 29 tohoto rozsudku.
- 37 Zaprvé je totiž spotřebitel nezbytně vázán výsledkem řízení o kolektivní žalobě, i když se rozhodl nebýt jeho účastníkem, a povinnost příslušející vnitrostátnímu soudu podle článku 43 občanského soudního řádu tak tomuto soudu brání v provedení vlastního posouzení okolností věci, kterou projednává. Konkrétně, rozhodující pro účely vyřešení sporu o individuální žalobě nebude otázka individuálního sjednání klauzule, která má mít údajně zneužívající povahu, ani povaha výrobků nebo služeb, které jsou předmětem dotčené smlouvy.

- 38 Zadrhé je spotřebitel na základě článku 43 občanského soudního řádu – jak jej vykládá předkládající soud – odkázán na lhůtu pro přijetí soudního rozhodnutí týkajícího se kolektivní žaloby, aniž může vnitrostátní soud z tohoto hlediska posoudit relevanci přerušení řízení o individuální žalobě až do vydání konečného rozsudku v řízení o kolektivní žalobě.
- 39 Takové vnitrostátní pravidlo se tedy jeví jako neúplné a nedostatečné a nepředstavuje ani vhodný, ani účinný prostředek k zabránění dalšímu používání zneužívajících klauzulí v rozporu s tím, co vyžaduje čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13.
- 40 Uvedené platí tím spíš, že podle vnitrostátního práva spotřebitel v případě, že se chce podílet na podání kolektivní žaloby, podléhá – jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí – omezením spojeným s určením soudní příslušnosti a žalobním návrhům, které mohou být předloženy. Kromě toho nevyhnutelně ztrácí práva, která by mu byla přiznána v rámci individuální žaloby, a to právo na zohlednění všech okolností, jimž se vyznačuje jeho případ, jakož i možnost vzdát se práva nepoužít zneužívající klauzuli, a to tím spíš že se nemůže distancovat od kolektivní žaloby.
- 41 V této souvislosti je ostatně třeba zdůraznit, že nezbytnost zajistit soulad mezi soudními rozhodnutími nemůže odůvodnit takový nedostatek účinnosti vzhledem k tomu, že rozdíl v povaze soudní kontroly vykonávané v rámci kolektivní žaloby a soudní kontroly vykonávané v rámci individuální žaloby by v zásadě měl zamezit riziku vydání protichůdných soudních rozhodnutí, jak zdůraznil generální advokát v bodě 72 svého stanoviska.
- 42 Pokud jde dále o nezbytnost zabránit přetížení soudů, účinný výkon subjektivních práv, která směrnice 93/13 přiznává spotřebitelům, nelze zpochybnit úvahami týkajícími se organizace soudnictví v členském státě.
- 43 S ohledem na všechny předcházející úvahy je nutno odpovědět na předložené otázky tak, že článek 7 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jaká je dotčena ve věci v původním řízení, která soudu, jemuž byla předložena individuální žaloba, kterou se spotřebitel domáhá určení zneužívající povahy smluvní klauzule, která ho váže k prodávajícímu či poskytovateli, ukládá povinnost automaticky přerušit řízení o takové žalobě až do vydání pravomocného rozsudku v probíhajícím řízení o kolektivní žalobě, jež byla podána sdružením spotřebitelů na základě druhého odstavce tohoto článku, s cílem zabránit dalšímu používání podobných klauzulí, jako jsou klauzule dotčené v uvedené individuální žalobě, ve smlouvách téhož druhu, aniž může být vzata v potaz relevance takového přerušení z hlediska ochrany spotřebitele, který podal individuální žalobu k soudu, a tento spotřebitel se může rozhodnout, zda se distancuje od kolektivní žaloby.

K nákladům řízení

- 44 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

Článek 7 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách [zneužívajících klauzulích] ve spotřebitelských smlouvách musí být vykládán v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jaká je dotčena ve věci v původním řízení, která vnitrostátnímu soudu, jemuž byla předložena individuální žaloba, kterou se spotřebitel domáhá určení zneužívající povahy smluvní klauzule, která ho váže k prodávajícímu či poskytovateli, ukládá povinnost automaticky přerušit řízení o takové žalobě až do vydání pravomocného

rozsudku v probíhajícím řízení o kolektivní žalobě, jež byla podána sdružením spotřebitelů na základě druhého odstavce tohoto článku, s cílem zabránit dalšímu používání podobných klauzulí, jako jsou klauzule dotčené v uvedené individuální žalobě, ve smlouvách téhož druhu, aniž může být vzata v potaz relevance takového přerušení z hlediska ochrany spotřebitele, který podal individuální žalobu k soudu, a tento spotřebitel se může rozhodnout, zda se distancuje od kolektivní žaloby.

Podpisy.